Sosiale Wetenskappe: Geskiedenis · Graad 7

Memorandum · Kwartaal 1–2

TOTAAL
70
PUNTE

Nasienriglyne

1. Ken die volle punt toe vir 'n korrekte antwoord, selfs al is die bewoording anders as die een hieronder.
2. By brongebaseerde vrae moet die antwoord uit die bron kom of daaruit afgelei kan word.
3. Waar 'n vraag om 'n eie mening vra, word die punt toegeken vir enige antwoord met 'n sinvolle rede.
4. Waar 'n vraag om twee of meer items vra, word een punt per korrekte item toegeken.
5. Moenie punte aftrek vir spelling nie, solank die antwoord gelees kan word.

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
VRAAG 1 · Vroeë Afrika-koninkryke · 15 punte			
1.1	Dit lê waar die Sahara se woestynroetes die Nigerrivier ontmoet — die punt waar handel oor land en oor water bymekaarkom.	**2**	*1 punt vir die ligging, 1 punt vir die handelsverband.*
1.2	Sout van die noorde (die Sahara) en goud van die suide.	**2**	*1 punt elk, met die rigting.*
1.3	Dat leer 'n hoofbedryf was, nie 'n bykomstigheid nie. Die stad was so welvarend dat dit duisende mense kon onderhou wat nie geproduseer of verhandel het nie, en dit was 'n sentrum van kennis vir die hele Islamitiese wêreld.	**3**	*1 punt vir 'leer was sentraal', 1 punt vir die welvaart, 1 punt vir die wyer aansien.*
1.4	Boeke is met die hand oorgeskryf, wat maande geneem het, dus was hulle skaars. Die feit dat mense soveel daarvoor betaal het, wys hoe hoog kennis in daardie samelewing geag is.	**3**	*1 punt vir skaarsheid, 1 punt vir die handearbeid, 1 punt vir wat dit oor die samelewing sê.*
1.5	Toe die Europese seeroetes om Afrika oopgaan, kon goedere per skip vervoer word. Die woestynroetes was nie meer nodig nie, dus het die handel wat die stad ryk gemaak het, weggeval.	**3**	*1 punt vir die seeroetes, 1 punt vir die verskuiwing, 1 punt vir die gevolg.*

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
1.6	Hulle is geskrewe bronne uit Afrika self, uit die tyd self. Hulle weerlê die idee dat Afrika se geskiedenis net mondelings oorgedra is.	**2**	*1 punt vir 'primêre geskrewe bron', 1 punt vir die betekenis daarvan.*
VRAAG 2 · Die transatlantiese slawehandel · 20 punte			
2.1	Been 1: gewere, yster, koper en materiaal. Been 2: Wes-Afrika → Amerika. Been 3: suiker, katoen, koffie en rys.	**3**	*1 punt per korrek voltooide sel.*
2.2	Meer as twaalf miljoen mense is oor drie eeue op hierdie roete weggevoer.	**2**	*1 punt vir die getal, 1 punt vir 'n volsin.*
2.3	Elke been van die driehoek het wins gemaak: goedere is in Afrika verruil, mense is in Amerika verkoop, en plantasieprodukte is in Europa verkoop. Geen skip het leeg gevaar nie.	**3**	*1 punt vir 'elke been maak wins', 1 punt vir 'geen leë vaart', 1 punt vir die verduideliking.*
2.4	Miljoene mense — dikwels die jongstes en sterkstes — is verwyder; gemeenskappe en families is uitmekaar geskeur; gewere het konflik tussen groepe vererger; sommige heersers het ryk geword deur deel te neem terwyl ander gemeenskappe vernietig is; landbou en ambagte het skade gely omdat werkers weg was.	**4**	*1 punt per geldige gevolg.*
2.5	Weerstand het ingesluit: opstande op skepe en op plantasies; ontsnapping en die stigting van vrye gemeenskappe; werk stadig verrig of gereedskap breek; taal, musiek en geloof lewend hou. Dit was moeilik omdat mense van verskillende tale geskei is sodat hulle nie kon beplan nie, omdat hulle geen wapens gehad het nie, en omdat straf uiters wreed was.	**4**	*1 punt per vorm van weerstand, 2 punte vir die verduideliking.*
2.6	Hulle het uit eie ervaring gepraat en kon vertel wat werklik gebeur het. Dit was moeiliker om hulle te weerlê as mense wat net daarvan gehoor het, en hul geskrewe verhale het lesers in Europa direk gekonfronteer met wat die stelsel beteken het.	**4**	*1 punt vir eerstehandse ervaring, 1 punt vir geloofwaardigheid, 1 punt vir die uitwerking op lesers, 1 punt vir 'n helder antwoord.*
VRAAG 3 · Bronne en die geskiedenis · 15 punte			
3.1	C1 is 'n rekeningboek (sakerekord). C2 is 'n persoonlike brief.	**2**	*1 punt elk.*

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
3.2	Die skrywers het verskillende doelwitte en verskillende posisies. Die rekeningboek is vir die maatskappy se eienaars en meet net wins, dus word mense as “vrag” aangeteken. Die brief is persoonlik, geskryf deur iemand wat die mense self gesien het, en dit meet die menslike koste.	**4**	*1 punt vir die doelwit van elk, 1 punt vir wat elk meet, 1 punt vir ’n duidelike vergelyking.*
3.3	Enige beredeneerde keuse. C2 gee die menslike werklikheid maar is een man se mening. C1 is feitelik en betroubaar oor getalle en datums maar verberg die mense heeltemal. Die sterkste antwoord sê dat ’n historikus albei nodig het.	**3**	*1 punt vir die keuse, 2 punte vir die redenasie. Volle punte vir ’n antwoord wat sê albei is nodig.*
3.4	Dit wys dat die stelsel mense as handelsware behandel het, nie as mense nie. Die taal self was deel van hoe die handel geregverdig is — dit maak dit makliker om nie te dink oor wat gedoen word nie.	**3**	*1 punt vir 'mense as goedere', 1 punt vir die regverdiging, 1 punt vir die insig oor taal.*
3.5	Sodat die mense wat gely het onthou word en nie uit die geskiedenis verdwyn nie; sodat ’n mens kan verstaan hoe ongelykheid vandag ontstaan het; sodat mense die tekens van uitbuiting kan herken en dit teenstaan.	**3**	*1 punt per rede (2) + 1 punt vir ’n duidelike verduideliking van enige een van die redes.*
VRAAG 4 · ’n Ooggetuieverslag · 8 punte			
4.1	’n Reisiger uit Noord-Afrika (1); omstreeks 1510 (1).	**2**	
4.2	Primêr (1) — hy was ’n ooggetuie wat die stad self gesien het (1).	**2**	
4.3	Handgeskrewe boeke wat uit Noord-Afrika gebring is (1) is vir meer geld verkoop as enige ander goedere (1).	**2**	
4.4	Enige een met ’n verduideliking: hy het dit jare ná die besoek uit sy geheue neergeskryf (2); hy was ’n besoeker wat dalk nie alles verstaan het wat hy gesien het nie (2); hy het dalk oordryf om sy lesers te beïndruk (2).	**2**	
VRAAG 5 · Mali se goue eeu en die slaweskepe · 12 punte			
5.1	Hy was die stigter van die koninkryk Mali in die 13de eeu. Hy het die klein state saamgesnoer en die ryk se mag oor die handelsroetes gevestig.	**2**	*1 punt vir stigter van Mali, 1 vir wat hy gedoen het.*

Vraag	Antwoord	Punte	Nasienwenk
5.2	Hy het die goud- en southandel beheer; hy het op pelgrimstog na Mekka gegaan en sy rykdom aan die wêreld gewys; hy het geleerdes en boumeesters na Mali gebring; hy het moskees en skole laat bou, onder andere in Timboektoe; hy het Timboektoe 'n sentrum van leer gemaak; hy het die ryk se grense uitgebrei.	**4**	*1 punt elk.*
5.3	Djenné (aanvaar ook Timboektoe — die Djinguereber-moskee, onder Mansa Musa gebou) (1); dit is 'n bron uit die verlede wat ons vandag nog kan sien (1).	**2**	*1 punt vir Djenné, 1 vir waarom dit 'n bron is.*
5.4	Hulle is styf teen mekaar onderdeks vasgeketting, met byna geen ruimte om te beweeg of regop te sit nie. Daar was min lug, min kos en vuil water, en geen behoorlike sanitasie nie. Siektes het vinnig versprei, en baie het gesterf aan siekte, ondervoeding of die swaar behandeling aan boord. Die reis kon weke tot maande duur.	**4**	*1 punt per toestand, 1 vir die rede vir die sterftes.*

Totaal **70 punte**

Gratis vasvrae

Klaar met hierdie toets? Oefen verder aanlyn!

Meer as 12 000 gratis vrae vir Graad 4 tot 7, in elke vak en volgens KABV. Na elke antwoord kry jou kind 'n kort verduideliking. Geen registrasie nodig, en dit werk op 'n foon.

meerkatskool.co.za

Skandeer met jou foon om dadelik te begin

'n Klein versoek van ons

Baie dankie dat jy MeerkatSkool ondersteun! Ons is 'n klein Suid-Afrikaanse besigheid, en elke vraestel is met groot sorg saamgestel.

Hierdie toets en memo is 'n gratis voorbeeld: deel dit gerus met ander ouers en onderwysers. Vra ons oor die volledige boekie: meerkatskool.co.za of WhatsApp 066 462 7629.

Dankie!
Die MeerkatSkool-span

Gratis vasvrae
meerkatskool.co.za

E-pos
info@meerkatskool.co.za

WhatsApp en oproepe
066 462 7629

Help ons verbeter

Kry jy 'n fout in hierdie toets? WhatsApp ons dadelik. Ons maak dit binne 24 uur reg en stuur vir jou die nuwe weergawe.

Skandeer om ons te WhatsApp · 066 462 7629